

Lühiülevaade 2023. aasta valla eelarvest

Vald kinnitas oma prioriteetid 2023. aastaks [eelarvestrateegias 2023–2026](#), mis võeti vastu 2022. aasta oktoobris. 2023. aasta eelarve eelnõu koostamisel lähtuti, et majanduskulude kasv on 7%. Palgafondi kasv üldjuhul 10% ja tulumaksu kasv 7%.

2023. aastaks on valla prioriteetideks:

- Põhikooli ventilatsioon
- Investeeringud teedesse
- Spordihoone projekteerimine
- Muhu Vabatahtlike Päästekomando investeeringud

• Jätkusuutlik eelarvepositsioon ning konservatiivne eelarvepoliitika – kõik eelarvepoliitilised otsused langetatakse eelarvestrateegia koostamise käigus ning arvestatakse kõikide rahastamisallikatega. Laenukoormus hoitakse seadusega lubatud piirides ning põhitegevuse tulemlaenu tagasimakse ja teenindamisega seotud kulud.

Põhitegevuse tulud¹

2023. aasta eelarves on planeeritud tulud 3 847 477 eurot. See on 294 874 eurot ehk +8,3% rohkem kui 2022. aasta tegelik täitmine.

- Eelarve tuludest 2 583 038 eurot moodustavad maksud, sh tulumaks 2 495 238 eurot, mis moodustab eelarve tuludest 64,8% (võrreldes eelmise aastaga suureneb +7%)² ja maamaks.
- Kaupade ja teenuste müügist kogutakse eelarvesse 7,4% ehk 283 873 eurot. Eelmise 2022. aasta tegelik täitmine oli 307 108 eurot. Laekumise vähenemist mõjutab eelkõige asjaolu, et 2022. aastal tekkisid karjääri majandamisest tulud summas 71 926 eurot.
- Saadud toetused moodustavad eelarve tuludest 25,5%, ulatudes 980 086 euroni (+20,9%).
- Muud tulud (keskkonnatasud jms) moodustavad eelarve tuludest 0,01% ehk 480 eurot.

Põhitegevuse kulud³

2023. aasta eelarves on planeeritud põhitegevuse kulud 3 531 760 eurot. See on 567 900 eurot ehk +19,2% enam kui 2022. aasta tegelik täitmine.

Põhitegevuse kulud jaotuvad üheksa erineva valdkonna vahel, mis omakorda jagunevad majandusliku sisu alusel kaheks: majandamis- ja tööjõukulud.

Põhitegevuse kulud jaotuvad järgmiselt:

- **Üldiste valitsemissektori teenused**
Kulude eelarve on kokku 603 085 eurot ja see moodustab kogu põhitegevuse kulude eelarvest 17,0%. Eelarve suureneb võrreldes 2020.aasta tegeliku täitmisega +17%. Suurenemine on seotud asjaoluga, et vallamaja kolis rendipinnale. Rendi- ja kommunaaltasudeks on eelarvestatud 49 162 eurot. Ülejäänud osas on tegemist palgafondi suurenemisega.
- **Avalik kord**
Kulude eelarve kokku on 28 160 eurot, mis moodustab põhitegevuse kuludest 0,66%. Siin kajastuvad Muhu Vabatahtliku Päästekomando majanduskulud ja muud päästekulud.
- **Majandus**

¹ maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused, muud tegevustulud

² sellist tähistust, võrdlemaks 2023. aasta eelarvet 2022. aasta täitmisega kasutatakse dokumendis läbivalt

³ antavad toetused, muud tegevuskulud

Muhu valla 2023 eelarve lühiülevaade

Kulude eelarve kokku 251 489 eurot, mis moodustab põhitegevuse kuludest 7%. Eelarve väheneb võrreldes 2022.aasta tegeliku täitmisega 22%. Vähenemine on tingitud Koguva karjääri majandamiskulude vähenemisega.

- **Keskkonnakaitse**

Kulude eelarve kokku 157 508 eurot, mis moodustab põhitegevuse kuludest 4,5%. Eelarve väheneb võrreldes 2022.aasta tegeliku täitmisega -1,5%.

- **Elamu-ja kommunaalmajandus**

Kulude eelarve kokku 101 236 eurot, mis moodustab põhitegevuse kuludest 2,9%. Eelarve on enam vähem sama suur võrreldes 2022.aasta tegeliku täitmisega.

- **Tervishoid**

Kulude eelarve 500 eurot, mis moodustab põhitegevuse kuludest 0,01%. Eelarve ei muutu.

- **Vaba aeg ja kultuur**

Kulude eelarve kokku 422 383 eurot, mis moodustab põhitegevuse kuludest 11,9%. Eelarve suureneb võrreldes 2022.aasta tegeliku täitmisega +18%. Noortekeskuse majandamiskuludesse on lisatud projekti „Noorteinfo“ tegevuste elluviimiseks 2022 aastal 13 700 eurot. Kulude kasv on põhiliselt tingitud tööjõukulude suurenemisest ja elektrikulude kallinemisest.

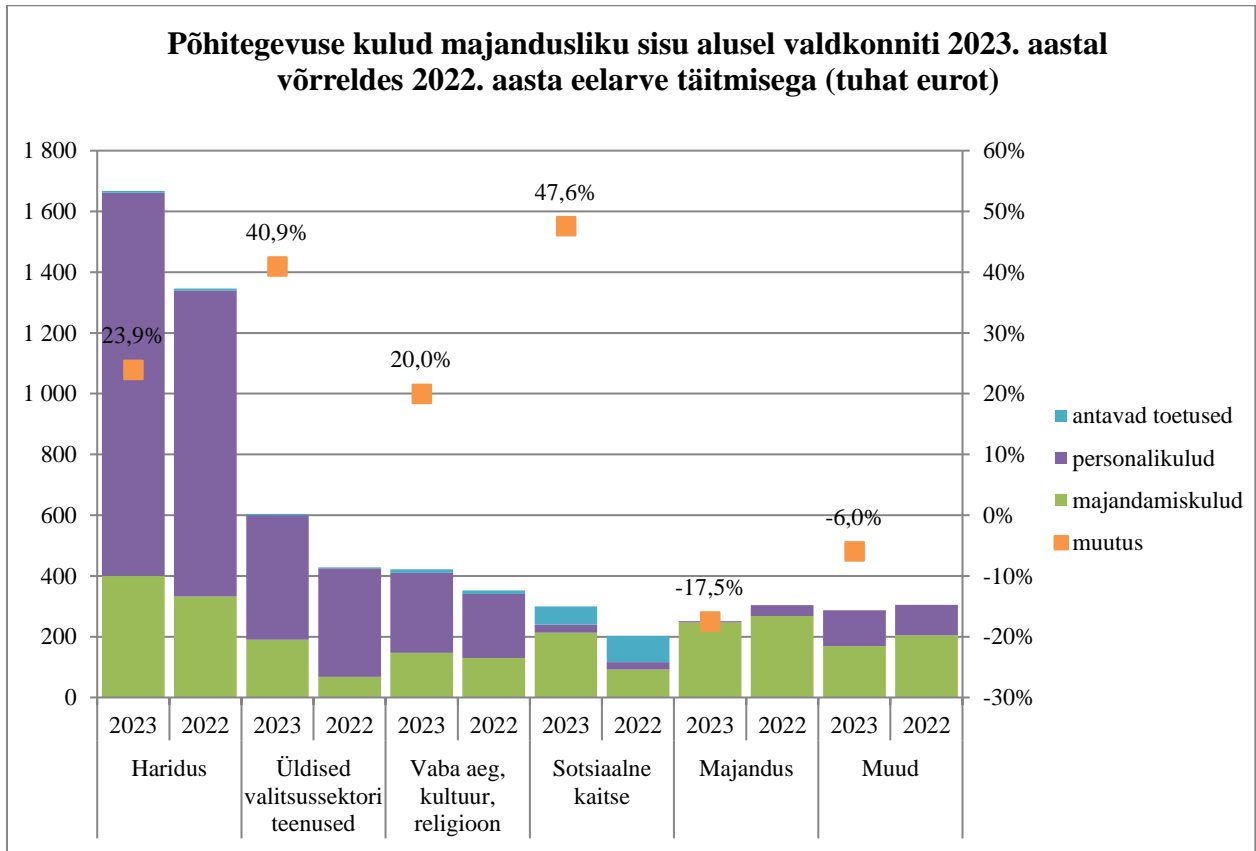
- **Haridus**

Kulude eelarve kokku 1 667 843 eurot, mis moodustab põhitegevuse kuludest 47,3%. Eelarve suureneb võrreldes 2022.aasta tegeliku täitmisega +23,9%. Siin kajastuvad lasteaia ja põhikooli personali töötasud, kulud koolitranspordile ja koolitoidule ning teistelt omavalitsustelt haridusteenuse ostmise kulud. Kasv on suuremalt jaolt tingitud haridusasutuste pedagoogide kõrgest palgatõusust.

- **Sotsiaalne kaitse**

Kulude eelarve kokku 299 556 eurot, mis moodustab põhitegevuse kuludest 8,5%. Eelarve suureneb võrreldes 2022.aasta tegeliku täitmisega +47,6%. Suurenemine on seotud üldhooldusteenuste kulude kasuga seoses riigi poolt kehtestatud pikaajalise hoolduse korraldamisega ja projekti kuludega.

Põhitegevuse kulud asutuste kaupa 2023. aastal võrreldes 2022. aasta tegeliku täitmisega (tuhat eurot)

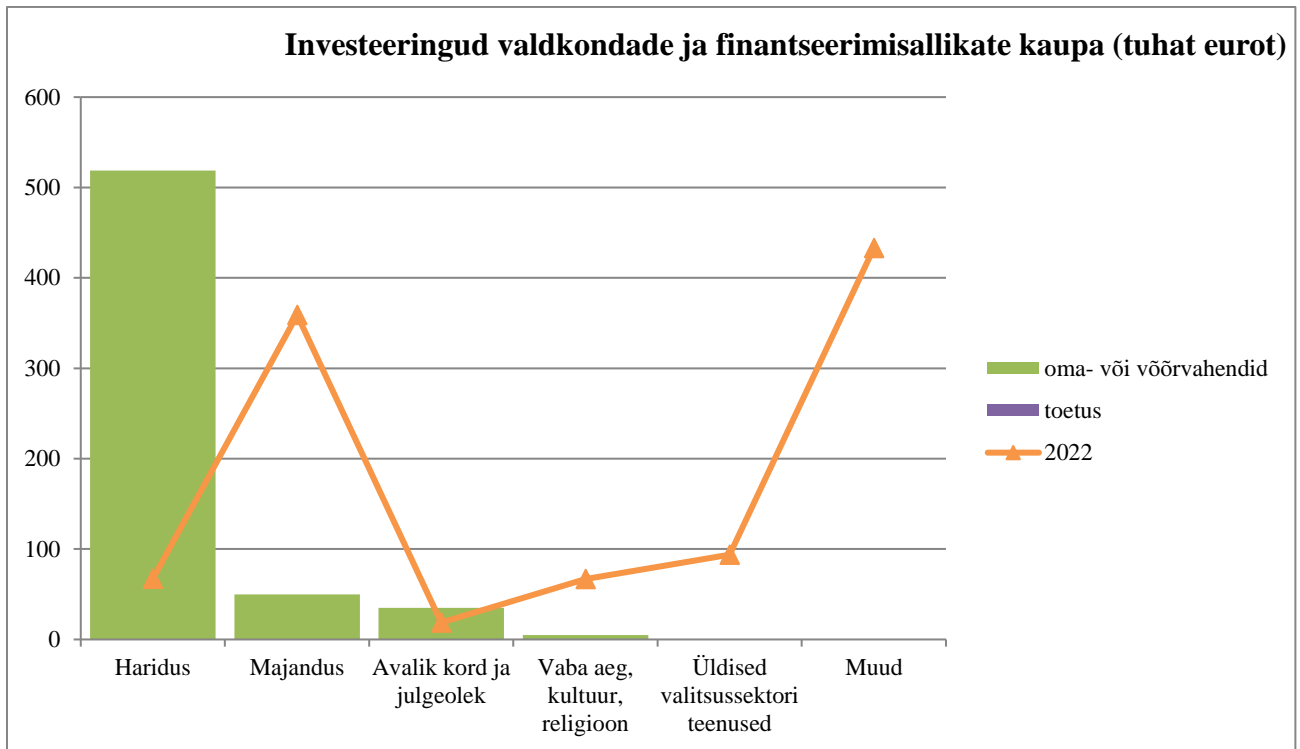

Investeeringustegevus

2023. aasta eelarves on planeeritud investeeringustegevusteks -640 972 eurot, mis on 102 741 eurot ehk 13,8% vähem kui 2022. aasta tegelik täitmine. Vähenemine on tingitud üldisest majanduslikust olukorrast, mille tõttu on investeeringud oluliselt kallinenud.

Investeeringustegevus koosnevad:

- **Põhivara soetusest -608 780 eurot;**
  - Suurimad investeeringuobjektid on:
    - Muhu Vabatahtlike Päästekomando investeeringud 35 000 eurot;
    - Valla teed 50 000 eurot;
    - Muhu Põhikooli investeeringukulud: ventilatsioon 468 780 eurot;
    - Spordihoone projekteerimine 50 000 eurot;
    - Muuseumi investeeringud 5000 eurot.
- **Põhivara müügist 20 000 eurot;**
- **Põhivara sihtfinantseerimiseks saadavad toetused 25 000 eurot;**
- **Põhivara soetuseks antavad toetused -50 000 eurot, need on hajaasustuse toetused;**
- **Intressikuludest -27 247 eurot;**
- **Intressituludest 55 eurot.**

Käesoleval aastal on valla **omafinantseerimisvõime** ehk põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe **325 255 eurot** ehk 8,5 % põhitegevuse tuludest, millest tasutakse laenu põhiosa tagasimaksud 149 298 eurot, kapitalirendi makseid 12 000 eurot, laenu intressikulud 27 247 eurot ning rahastatakse käimasolevaid investeeringuid. Eesmärk on seda taset hoida ka järgnevatel aastatel, et säilitada investeerimisvõimekus.

Põhivara müügist saadav 20 000 eurot suunatakse investeeringuteks.

Likviidsete varade maht väheneb -86 553 euro võrra, ulatudes 2023. aasta lõpuks **183 829 euroni**. Eesmärk on seda taset hoida ka järgnevatel aastatel, et säilitada maksevõime.

Netovõlakoorumus (kohustused miinus likviidsed varad) on 2023. aasta lõpuks 14,8% põhitegevuse tuludest ehk 568 687 eurot.

Reservfond on 75 000 eurot.